

PROCEDURA WOPFU

UCZNIOWIE KLAS
IV-VIII SZKOŁY
PODSTAWOWEJ

SCWEW
SOSNOWIEC

Publikacja powstała w ramach projektu: „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)” Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa II Efektywne Polityki Publiczne dla Rynku Pracy, Gospodarki i Edukacji, Działania 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Opracowane przez zespół projektu Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą w Sosnowcu pod kierunkiem **Iwony Durek**

Redaktor serii
Jakub Wolny

Redaktor publikacji
dr Jakub Wolny

Projekt okładki
AGAW

Layout, redakcja techniczna, skład
AGAW

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

© Specjalistyczne Centrum
Wspierające Edukację Włączającą w Sosnowcu 2021

Specjalistyczne Centrum
Wspierające Edukację Włączającą
w Sosnowcu
www.scwew.sosnowiec.pl

Zespół Szkół Specjalnych nr 4
w Sosnowcu
ul. Franciszkańska 5A
41-200 Sosnowcu

Procedura WOPFU
UCZNIOWIE KLAS IV-VIII SZKOŁY
PODSTAWOWEJ

dr Jakub Wolny

Spis treści

WSTĘP	6
PROCES PRZEPROWADZANIA WIELOSPECJALISTYCZNEJ OCENY POZIOMU FUNKCJONOWANIA UCZNIĄ	6
REKOMENDOWANE NARZĘDZIA DIAGNOSTYCZNE DO WYKORZYSTANIA W PROCESIE DIAGNOZY FUNKCJONALNEJ DZIECKA.	9

PROCEDURA REALIZACJI WIELOSPECJALISTYCZNEJ OCENY POZIOMU FUNKCJONOWANIA UCZNI UCZNIOWIE KLAS IV-VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Wstęp

Opracowanie Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego (IPET), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego (Rozp. MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w/s warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym) poprzedza przeprowadzenie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU). Istota takiej diagnozy, dokonywanej w bezpośrednim kontakcie z uczniem, ale także z uwzględnieniem zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, opiera się na ocenie umiejętności funkcjonalnych, a jej efektywny przebieg zależy od uwzględnienia w działaniu diagnostycznym następujących zasad:

- pozytywnego podejścia (rozpoznania mocnych stron dziecka)
- kompleksowości (wielowymiarowej ocenie funkcjonowania ucznia w każdej sferze, poznawczej, motorycznej, społeczno-emocjonalnej, komunikacyjnej)
- rozwojowości (uwzględnienia dynamiki rozwoju)
- prognostyczności (ocenie pozytywnych i negatywnych prognoz dalszego rozwoju, w zależności od podejmowanych działań wspierających)
- profilowości (konstruowania profilu rozwojowego obrazującego wyniki zgromadzonego materiału diagnostycznego)
- nieinwazyjności (przeprowadzania diagnozy w warunkach naturalnych)
- ukierunkowania na proces wspomaganie rozwoju (Głodkowska J., 1999)
- rozpoznania strefy najbliższego rozwoju ucznia, czyli obszaru umiejętności, które pozostają jeszcze w fazie opanowywania, ale wsparte pomocą nauczyciela mają szansę na pełne ukształtowanie się.

Proces przeprowadzania Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia

Pragnąc uporządkować i ujednoczyć strukturę realizacji działań diagnostycznych, a w konsekwencji procesu planowania pracy edukacyjno-terapeutycznej proponujemy realizację WOPFU zgodnie z poniższym schematem:

1. Analiza orzeczenia/opinii ucznia.

Orzeczenie lub opinia wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną jest podstawowym dokumentem w oparciu o który realizowana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla ucznia. Zawierają one wyniki diagnozy różnicowej wskazującej na rodzaj zaburzenia rozwojowego lub dysfunkcji ilustrujące specyfikę

funkcjonowania dziecka/ucznia. Ponadto w orzeczeniu lub opinii wskazane są konkretne zalecenia do pracy edukacyjno-terapeutycznej opracowane przez zespół specjalistów poradni. Pierwszym krokiem przygotowywania WOPFU jest analiza orzeczenia/opinii i zanotowanie w arkuszu WOPFU (zał.1) wyników diagnozy.

2. Wywiad z rodzicami.

Niezwykle istotnym z punktu widzenia diagnozy ucznia elementem jest przeprowadzenie wywiadu z rodzicami i uzyskanie informacji zarówno dotyczących dotychczasowego rozwoju dziecka/ucznia jak również poznania ich perspektywy postrzegania problemów własnego dziecka.

3. Obserwacja funkcjonowania dziecka/ucznia w szkole.

Diagnoza realizowana przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne jest głównie diagnozą różnicową służącą celom wydania orzeczenia. Z punktu widzenia pracy szkoły istotniejszy jest jednak funkcjonalny wymiar dokonywanej diagnozy sprowadzający się do oceny jak dziecko/uczeń funkcjonuje w kontekście postawionej przez Poradnię diagnozy. Przyjrzeć należy się wszystkim sferom funkcjonowania dziecka/ucznia w celu uzyskania pełnego obrazu deficytów, ale także zasobów mogących stać się podstawą pracy rewalidacyjnej. W celu lepszej organizacji tej obserwacji proponujemy wykorzystanie załączonego arkusza obserwacji dziecka/ucznia (zał.2).

4. Diagnoza pogłębiona z wykorzystaniem narzędzi diagnostycznych.

Opracowane i funkcjonujące już narzędzia diagnostyczne pozwalają nauczycielowi ukierunkować własną obserwację zarówno pod kątem dostrzegania specyficznych dla danej dysfunkcji symptomów jak i stopnia ich nasilenia. Dostarczają także często informacji o potencjalnych kierunkach aktywności terapeutycznej w odniesieniu do diagnozowanych problemów.

Spośród istniejących narzędzi diagnostycznych pragniemy zarekomendować wybrane pozycje, których wykorzystanie po pierwsze leży w kompetencjach nauczyciela, a po drugie są to narzędzia sprawdzone, relatywnie łatwe w użyciu i dostarczające wymiernych danych istotnych z punktu planowania pracy edukacyjno-terapeutycznej z dzieckiem/ucznikiem.

5. Diagnoza pogłębiona dokonana przez specjalistów pracujących z dzieckiem/ucznikiem.

W przypadku niektórych dysfunkcji, zaburzeń rozwojowych lub ich większego nasilenia konieczne staje się wsparcie ze strony specjalistów takich jak fizjoterapeuci, tyflopedagog, surdopedagog, oligofrenopedagog, terapeuta behawioralny, terapeuta SI,

logopeda i.in. W tej sytuacji niezbędną część składową WOPFU stanowić będą diagnozy cząstkowe przeprowadzone przez w/w specjalistów. Zachęcamy aby i oni prowadząc diagnozę określili zarówno mocne i słabe strony dziecka/ucznia, ale także jego strefę najbliższego rozwoju oraz ewentualne wskazania do pracy dla wszystkich pozostałych osób pracujących z dzieckiem. Zał. nr 3 prezentuje przykładowy arkusz diagnozy cząstkowej sporządzanej przez specjalistów.

6. Posiedzenie zespołu nauczycieli i specjalistów pracujących z dzieckiem/ucznikiem.

Organizacja spotkania nauczycieli i specjalistów pracujących z dzieckiem/ucznikiem ma na celu analizę zebranych danych i informacji oraz dokonanie ustaleń dotyczących określenia możliwości, zasobów oraz potrzeb diagnozowanego dziecka/ucznia ze szczególnym uwzględnieniem jego sfery najbliższego rozwoju. Na podstawie tych ustaleń opracowany zostanie Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny dziecka/ucznia.

7. Spotkanie z rodzicami ucznia

Po zakończonym procesie diagnostycznym i zaplanowaniu w jego oparciu pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniem konieczne jest przekazanie wyników pracy zespołu rodzicom ucznia i dokładne przedyskutowanie z nimi podjętych ustaleń. Rodzic może uczestniczyć w posiedzeniu zespołu opracowującego WOPFU i IPET, jednakże jak pokazuje praktyka często rezygnują oni z tej możliwości. Spotkanie zespołu jest przeważnie spotkaniem roboczym specjalistów i nauczycieli operujących specjalistycznym językiem, posiedzenie przeważnie jest mało intymne i oferuje relatywnie mało przestrzeni dla budowania współpracy z rodzicem i nawet gdy rodzic jest obecny na posiedzeniu nie udaje się przekazać wszystkich informacji i przedyskutować z nim wielu kwestii. Pragnąc budować efektywną współpracę i podejmować rozwiązania, które będą miały także kontynuację poza zajęciami szkolnymi konieczne jest dogłębne i spokojne przedyskutowanie z rodzicem wszelkich kwestii związanych z diagnozą, edukacją i terapią ich dziecka, dlatego jak najszybciej po dokonaniu wszystkich ustaleń WOPFU i IPET konieczne jest zaplanowanie i przeprowadzenie spotkania z rodzicami.

8. Ewaluacja skuteczności wdrażanych działań wspierających.

Zgodnie z wyżej wskazanym rozporządzeniem konieczne jest dokonywanie okresowej ewaluacji (dwa razy do roku), która służy ocenie skuteczności podejmowanych działań i potrzeby ich modyfikacji, a także określeniu aktualnego poziomu funkcjonowania ucznia. W celu przeprowadzenia tej ewaluacji proponujemy posłużyć się opracowanym arkuszem ewaluacji WOPFU (zał.4) jako jednym ze źródeł informacji.

Rekomendowane narzędzia diagnostyczne do wykorzystania w procesie diagnozy funkcjonalnej dziecka.

- a. Diagnozowanie zaburzeń spektrum autyzmu
 - i. CARS – Skala oceny autyzmu dziecięcego (E.Schopler, R.Reichler, B.Renner)
 - ii. Skala oceny zachowań autystycznych. (J.Błeszyński)
 - iii. Australijska skala dla zespołu Aspergera. (Zamieszczona w książce: *Dziecko autystyczne z zespołem Aspergera*. A.Maciarz)
 - iv. Profil Psychoedukacyjny dla młodzieży i dorosłych AAPEP
- b. Diagnozowanie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną
 - i. Arkusz poznania ucznia szkoły specjalnej. (M.Głodkowska)
- c. Zaburzenia w zachowaniu
 - i. Arkusz zachowania się ucznia. (B.Markowska)
 - ii. Techniki socjometryczne: Plebiscyt życzliwości i niechęci; Klasyczna technika Moreno, Technika zgadnij kto?.
- d. Ocena uzdolnień
 - i. Sprawdź zdolności swojego dziecka. (C.Drouin, A.Dubos)
 - ii. Gra – Tajemnice Aeropolis
(<https://www.paninformatyk.com.pl/informatyka/pobierz-tajemnice-aeropolis/>)
 - iii. Publikacja przekrojowa: Uczeń zdolny – analiza dostępnych narzędzi diagnostycznych (N.Cybis, E.Drop, T.Rowiński, J.Cieciuch – Ośrodek Rozwoju Edukacji)
- e. Diagnozowanie trudności w matematyce
 - i. Publikacja przekrojowa: „Diagnoza i terapia ucznia z trudnościami w nauce. Skuteczny nauczyciel. Projekt Kompetencje nauczyciela. Fundacja InCorpore.
- f. Pozostałe narzędzia diagnostyczne

- i. Skala oceny rozwoju percepcyjno-motorycznego N.C.Kepharta.

Wszystkie wymienione powyżej narzędzia w naszej ocenie są dostępne dla nauczycieli i stanowią ciekawą propozycję do podejmowania bardziej pogłębionych działań diagnostycznych. W przypadku zainteresowania i ewentualnych trudności z pozyskaniem wybranych narzędzi zespół SCWEW służyć będzie wsparciem i pomocą, tak samo jak i w trakcie całego procesu diagnostycznego.

Załączniki:

- g. Arkusz WOPFU
- h. Arkusz obserwacji
- i. Arkusz diagnozy cząstkowej dla specjalistów
- j. Arkusz ewaluacji

Specjalistyczne Centrum
Wspierające Edukację Włączającą
w Sosnowcu

WWW.SCWEW.SOSNOWIEC.PL

egzemplarz bezpłatny

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

